

Ministarstvo
prosvjete, nauke
i inovacija

PROGRAM STIPENDIJA IZVRSNOSTI ZA DOKTORSKA ISTRAŽIVANJA U INOSTRANSTVU

SADRŽAJ

UVOD	5
Osnov za donošenje Programa	5
Obrazloženje potrebe za donošenjem Programa	6
I OSNOVNE INFORMACIJE O PROGRAMU STIPENDIJA IZVRSNOSTI DOKTORSKIH ISTRAŽIVANJA U INOSTRANSTVU	9
1.1 Predmet i ciljevi Programa	9
1.2 Opšte karakteristike Programa	9
1.3 Prioritetne oblasti istraživanja	10
1.4 Finansijski okvir Programa	10
1.5 Prihvatljivi troškovi	10
1.6 Uslovi za prijavljivanje	11
1.7 Sadržaj prijave	11
1.8 Mehanizmi valorizacije znanja i doprinosa Crnoj Gori	12
1.9 Kriterijumi za ocjenu prijava	12
1.10 Proces izbora evaluatora/evaluatori	16
1.11 Postupak ocjene prijava	17
1.11 Rokovi za realizaciju stipendije	18
1.12 Način i rok za dostavljanje prijava	18
1.13 Proces ugovaranja	18
II IMPLEMENTACIJA I MONITORING REALIZACIJE STIPENDIJA	21
III NAČIN IZVJEŠTAVANJA I EVALUACIJA PROGRAMA	23

UVOD

Osnov za donošenje Programa

Vlada Crne Gore u julu 2024. godine usvojila je **Strategiju naučnoistraživačke djelatnosti Crne Gore 2024-2028 sa Akcionom planom za period 2024-2025. godine**¹, koja predstavlja najznačajniji sektorski strateški dokument za oblast nauke i istraživanja.

Strategija utvrđuje tri strateška cilja, od kojih se drugi strateški cilj odnosi na „**Jačanje ljudskih resursa i institucionalnih kapaciteta u oblasti nauke i istraživanja**“. Radi postizanja ovog strateškog cilja prepoznat je, između ostalog, i **Operativni cilj 2.1: Podrška angažovanju mladih istraživača i istraživačica**, a u okviru njega **Aktivnost 2.1.1 Realizacija Programa stipendija za doktorska istraživanja za izvrsnost**. Glavni cilj ove aktivnosti je da se putem dodjele stipendija za doktorska istraživanja za izvrsnost podstaknu istraživači i istraživačice u ranoj fazi da se bave istraživanjima, a kako bi se osnažili ljudski resursi u istraživanjima i inovacijama, povećao broj mladih istraživača i istraživačica, te ojačala razmjena znanja između akademskog i privrednog sektora, kao i internacionalizacija istraživačkog rada.

Strategija je utvrdila i **prioritete naučnoistraživačke djelatnosti**, i to:

- Održiva poljoprivreda i lanac vrijednosti hrane;
- Energija i održiva životna sredina;
- Održivi i zdravstveni turizam;
- Nauka, obrazovanje i kultura;
- Medicina i zdravlje;
- Socio-politički i socio-ekonomski izazovi crnogorskog društva;
- Novi materijali, tehnologije, proizvodi i servisi;
- Upravljanje rizicima od prirodnih nepogoda; i
- Informaciono-komunikacione tehnologije.

Programom rada Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija za 2025. godinu²; II Oblast nauke i inovacija, 3. Ostale aktivnosti, za III/IV kvartal 2025. godine utvrđena je realizacija Konkursa za dodjelu stipendija izvrsnosti za doktorska istraživanja.

Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti („Službeni list Crne Gore“, br. 51/25)³, članom 11 utvrđeno je da se sredstva iz budžeta države opredijeljena za finansiranje, odnosno sufinansiranje naučnoistraživačke djelatnosti raspodjeljuju se na osnovu javnog konkursa koji raspisuje Ministarstvo, te da se Konkurs objavljuje na internet stranici Ministarstva i putem drugih relevantnih sredstava informisanja javnosti. Nadalje, definisano je da uslove za odobravanje i način korišćenja sredstava propisuje Ministarstvo.

U tom kontekstu, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija kandidovalo je za usvajanje Program stipendija izvrsnosti za crnogorske doktorande na univerzitetima u inostranstvu, kojim se uvodi sistemska podrška crnogorskim državljanima koji pohađaju doktorske studije na akreditovanim univerzitetima u inostranstvu, a čija istraživanja doprinose razvoju prioriternih oblasti nauke u Crnoj Gori. Poseban fokus Programa odnosi se na razvoj koncepta kruženja znanja (brain circulation), koji podrazumijeva aktivno povezivanje istraživača koji stiču znanja i vještine u inostranstvu sa naučnoistraživačkim sistemom Crne Gore.

¹ <https://www.gov.me/clanak/strategija-naucnoistrazivacke-djelatnosti-2024-2028>

² <https://www.gov.me/dokumenta/c72856e6-27ca-47d4-91d0-7a5afc296971>

³ <https://www.gov.me/dokumenta/5c4b5ef6-ee85-4730-a407-960ba02b0d5f>

Kada su u pitanju EU integracije, za oblast nauke i istraživanja, jedan od ključnih ciljeva je **potpuna integracija u Evropski istraživački prostor (European Research Area – ERA)**. Tako je u dokumentu „**Program politike Evropskog istraživačkog prostora 2025–2027**“, u dijelu strukturnih **ERA politika i ERA aktivnosti**, prepoznata Prioritetna oblast¹⁴: „**Produbljivanje istinskog funkcionisanja internog tržišta znanja**“, Akcija 4 koja glasi: „**Učiniti istraživačke karijere privlačnijim i održivijim, i podržati mobilnost**“. Ključne inicijative u okviru ove akcije odnose se na unapređenje uslova rada istraživača/istraživačica, jačanje vještina, zapošljivosti i atraktivnosti istraživačke karijere, podsticanje mobilnosti uopšte, te podsticanje prepoznatljivosti istraživačke profesije. Ciljevi Programa nadovezuju se upravo na prethodno navedene pravce razvoja kada je u pitanju podsticanje razvoja istraživačkih karijera.

Obrazloženje potrebe za donošenjem Programa

Dugoročni razvoj naučnoistraživačke djelatnosti Crne Gore uslovljen je kvalitetom i dostupnošću ljudskih resursa koji čine osnovu istraživačkog sistema. U savremenom evropskom kontekstu, naučna izvrsnost i konkurentnost ne mogu se posmatrati izolovano unutar nacionalnih granica, već zahtijevaju otvoren, povezan i dinamičan istraživački prostor u kojem se znanje slobodno kreće, dijeli i vraća u domaći sistem u obliku inovacija, vještina i partnerstava.

Veliki broj crnogorskih istraživača i istraživačica u ranim fazama karijere stiže svoje akademsko obrazovanje i istraživačko iskustvo na prestižnim univerzitetima u inostranstvu, gdje razvijaju ekspertize koje nijesu uvijek dostupne u zemlji, posebno u visoko specijalizovanim oblastima nauke, tehnologije i interdisciplinarnih istraživanja. Međutim, dosadašnji instrumenti podrške nijesu prepoznavali njihovu poziciju, što je rezultiralo nedovoljnom povezanošću crnogorskih doktoranada u inostranstvu sa nacionalnim istraživačkim sistemom i ograničenim mehanizmima za povrat i valorizaciju njihovog znanja.

U cilju stvaranja održivog sistema koji podstiče kruženje znanja (brain circulation), ne samo „odlazak“, već i aktivno povratno uključivanje crnogorskih istraživača u domaću naučnu i inovacionu zajednicu, potrebno je uspostaviti posebne programe podrške koji će im omogućiti stabilne uslove za naučni rad, međunarodnu vidljivost i istovremeno doprinos razvoju Crne Gore, kroz obezbjeđivanje finansijske podrške, pristupa istraživačkim mrežama i strukturisanih mehanizama za prenos znanja. Program ima za cilj da ojača veze između doktoranada koji studiraju van granica Crne Gore i nacionalnog sistema, poveća broj zajedničkih istraživanja, projekata i publikacija sa domaćim institucijama, te omogući postepeno uključivanje visokoobrazovanih kadrova u procese razvoja nauke i inovacija u Crnoj Gori.

Na taj način, Program doprinosi stvaranju uslova za održiv i atraktivan istraživački ambijent, povećava sposobnost Crne Gore da zadrži i povрати talente, i jača njenu poziciju u okviru ERA, čime se dalje afirmiše vizija Crne Gore kao zemlje koja aktivno učestvuje u evropskom sistemu mobilnosti istraživača, razmjene znanja i otvorene nauke.

Program stipendija izvrsnosti za doktorska istraživanja u inostranstvu predstavlja konkretan instrument za realizaciju tih ciljeva i odgovor na potrebe modernog, internacionalizovanog sistema naučnoistraživačke djelatnosti. Njegova implementacija dopriniće jačanju ljudskih resursa, povećanju međunarodne saradnje i podizanju kvaliteta istraživačkog rada u Crnoj Gori, u skladu sa zakonskim i strateškim okvirom države i standardima Evropske unije.

¹⁴ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:C_202503593

OSNOVNE INFORMACIJE O PROGRAMU STIPENDIJA IZVRSNOSTI DOKTORSKIH ISTRAŽIVANJA U INOSTRANSTVU

1.1 Predmet i ciljevi Programa

Predmet Programa je dodjela bespovratnih sredstava u vidu stipendija crnogorskim studentima doktorskih studija na akreditovanim univerzitetima u inostranstvu, radi podsticanja međunarodne mobilnosti, istraživačke izvrsnosti i prenošenja znanja u crnogorski naučnoistraživački sistem.

Ciljevi Programa su:

- jačanje istraživačkih i inovacionih kapaciteta crnogorskih državljana kroz doktorske studije u inostranstvu;
- podsticanje saradnje između istraživača iz Crne Gore i međunarodnih institucija;
- doprinos razvoju prioritetnih oblasti naučnoistraživačke djelatnosti Crne Gore;
- povećanje vidljivosti crnogorskih istraživača na međunarodnom nivou;
- osiguranje povratnog doprinosa stečenog znanja Crnoj Gori kroz akademske i istraživačke angažmane.

Studenti i studentkinje doktorskih studija koji budu korisnici ovog Programa treba da ostvaruju značajne rezultate u sprovođenju istraživanja na univerzitetima u inostranstvu, razvijaju intenzivnu saradnju sa mentorima i istraživačkim timovima, te da kroz međunarodnu mobilnost i povezivanje sa institucijama iz Crne Gore doprinose prenosu znanja, tehnologija i inovativnih pristupa u domaći naučnoistraživački sistem. Program podstiče stvaranje održivih veza između crnogorskih doktoranada u inostranstvu i istraživačkih centara u Crnoj Gori, jača njihove kapacitete za zajedničko učešće u međunarodnim projektima, posebno u okviru EU programa za istraživanje i inovacije, te doprinosi dugoročnom razvoju naučnih oblasti od strateškog značaja za Crnu Goru.

1.2 Opšte karakteristike Programa

Program se sprovodi putem javnog konkursa koji objavljuje Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija. Stipendije se dodjeljuju na konkurentskoj osnovi, prema kriterijumima izvrsnosti i relevantnosti istraživanja. Kroz ovaj Program finansiraće se crnogorski doktoranadi u inostranstvu, a stipendija se dodjeljuje na period do tri (3) godine, i to:

- do tri (3) godine za studente prve godine doktorskih studija;
- do dvije (2) godine za studente druge godine doktorskih studija;
- do jedne (1) godine za studente treće godine doktorskih studija.

Prijavu za dodjelu stipendije podnosi student/studentkinja doktorskih studija samostalno, uz obaveznu preporuku mentora/mentorke sa univerziteta na kojem se izvode doktorske studije. U trenutku podnošenja prijave, kandidat/kandidatkinja mora imati imenovanog mentora/mentorku, čija se uloga potvrđuje pismom podrške i planom istraživanja koji se prilaže uz prijavu. Preporučuje se da kandidat/kandidatkinja, pored mentora sa inostranog univerziteta, u prijavi navede i kontakt osobu iz Crne Gore (istraživača ili predstavnika naučne institucije), koji će doprinositi uspostavljanju saradnje između istraživačkog projekta i crnogorskog naučnoistraživačkog sistema.

Mentor/mentorka sa inostranog univerziteta odgovoran/na je za stručno vođenje istraživanja, dok Ministarstvo, kroz godišnje izvještaje stipendiste, prati napredak i ostvarene rezultate.

Student/studentkinja doktorskih studija obavezan/na je da istraživanje sprovodi u skladu sa etičkim principima i standardima definisanim Evropskom poveljom o istraživačima, uključujući principe otvorene nauke i transparentnog objavljivanja rezultata.

1.3 Prioritetne oblasti istraživanja

Program se oslanja na **prioritete naučnoistraživačke djelatnosti utvrđene Strategijom naučnoistraživačke djelatnosti Crne Gore 2024-2028**. Navedeno znači da predmet projekata doktorskih istraživanja mora biti iz nekog od prioriteta naučnoistraživačke djelatnosti.

1.4 Finansijski okvir Programa

Ukupna vrijednost Programa iznosi 600.000,00 eura, dok je za 2025. godinu planiran iznos od 210.000,00 €, za potrebe finansiranja prve godine istraživanja po osnovu odobrenih stipendija po ovom programu, odnosno pratećem Konkursu.

Sredstva u iznosu od 210.000,00€, za 2025. godinu odobrena su Zakonom o budžetu Crne Gore za 2025. godinu⁵.

Sredstva se raspoređuju godišnje, uz mogućnost nastavka stipendija na osnovu pozitivne evaluacije godišnjeg izvještaja kandidata. Uplata preostalih sredstava iz Programa prispijeva po završetku izvještajnih perioda (nakon završetka svake istraživačke godine), i to: u prvom kvartalu 2027. godine i u prvom kvartalu 2028. godine.

1.5 Prihvatljivi troškovi

Bespovratna sredstva u okviru Programa mogu se koristiti isključivo za troškove koji su direktno povezani sa istraživačkim radom, mobilnošću i diseminacijom rezultata.

Prihvatljivi troškovi za projekte doktorskih istraživanja kandidata/kandidatkinja iz Crne Gore koji realizuju doktorske studije na univerzitetima van Crne Gore podrazumijevaju:

1. **Troškove mjesečne stipendije**, u iznosu do neto 500.00€ mjesečno (obračunata bruto vrijednost biće nadoknađena u okviru Programa/Konkursa).
2. **Troškove istraživanja**, u bruto iznosu do 8,000.00€ na godišnjem nivou, koji uključuju:
 - *Materijalne troškove istraživanja* – uključuju nabavku opreme, softvera, instrumenata i materijala neophodnih za realizaciju dokorskog istraživanja. Nabavka opreme se odobrava isključivo ako je neposredno povezana sa ciljevima dokorskog istraživanja i koristi se za njegove potrebe. U okviru projekta prihvatljiva je nabavka jednog računara za potrebe rada doktoranda/doktorantkinje.
 - *Troškovi diseminacije* – uključuju troškove objave naučnih radova, lekture, kotizacije, odnosno troškove povezane sa objavljivanjem rezultata istraživanja u naučnim časopisima.
 - *Troškovi prikupljanja i analize podataka* – uključuju troškove pribavljanja, pristupa i obrade podataka, korišćenja softverskih alata i usluga za analizu, kao i pripreme i/ili obrade materijalnih uzoraka;

⁵ <https://www.sluzbenilist.me/propisi/3B74EDB7-095E-4176-9B7C-2777D6C50FA8?page=1>

- *Troškovi kratkoročne mobilnosti* – uključuju dnevnice, troškove smještaja i troškove prevoza doktoranda/doktorantkinje za učestvovanje na naučnim skupovima i konferencijama, isključivo u svrhu diseminacije i prezentacije rezultata istraživanja.

Stipendisti se ugovorom obavezuju na redovno ispunjavanje akademskih obaveza, završetak studija u predviđenom roku i realizaciju doprinosa Crnoj Gori u toku i po okončanju doktorskih studija.

1.6 Uslovi za prijavljivanje

Uslovi za prijavljivanje su:

- Da kandidat/kandidatkinja ima crnogorsko državljanstvo i prebivalište u Crnoj Gori;
- Da je kandidat/kandidatkinja upisan/a na akreditovane doktorske studije na univerzitetu u inostranstvu;
- Da od dana sticanja diplome kojom je stečeno najmanje 300 ECTS kredita, koja omogućava upis na doktorske studije, nije prošlo više od sedam (7) godina do isteka roka za podnošenje prijave;
- Da kandidat/kandidatkinja ima minimalnu prosječnu ocjenu 8 zasebno na svim nivoima studija (osnove/specijalističke/master/magistarske, integrisane), na kojima je stekao/stekla 300 ECTS, kao uslov za upis na doktorske studije;
- Da posjeduju potvrdu o upisu i pisanu preporuku mentora/mentorke sa univerziteta u inostranstvu;
- Da postoji obostrano interesovanje kandidata/kandidatkinje i mentora/mentorke za realizaciju dokorskog istraživanja, iskazano kroz zajedničku pripremu prijave;
- Da se kandidat/kandidatkinja u toku trajanja stipendije bavi istraživačkim radom na univerzitetu u inostranstvu;
- Da kandidat/kandidatkinja ima ostvarenu saradnju sa licenciranom naučnoistraživačkom ustanovom u Crnoj Gori, koja će se dokazati pismom namjere o saradnji i biti iskazana kroz prijavu projekta dokorskog istraživanja kroz konkretne aktivnosti saradnje;
- Da je tema dokorskog istraživanja od značaja za Crnu Goru i povezana sa jednom ili više prioriternih oblasti naučnoistraživačke djelatnosti definisanih Strategijom;
- Da nijesu korisnici druge stipendije za istu svrhu, odnosno da im drugim stipendijama nijesu finansirani isti troškovi.

1.7 Sadržaj prijave

Prijava treba da sadrži:

- Potpisan/Elektronski potpisan Prijavni obrazac sa planom istraživanja sa opisom naučnog doprinosa Crnoj Gori, na crnogorskom i engleskom jeziku;
- Finansijski plan stipendije u excel formatu, na crnogorskom i engleskom jeziku;
- Biografije (CV u Europass formatu) kandidata/kandidatkinja i mentora/mentorke, na engleskom jeziku;
- Motivaciono pismo studenta/studentkinje doktorskih studija na engleskom jeziku;
- Pismo preporuke od strane mentora/mentorke, na engleskom jeziku;
- Ovjerene kopije diploma/uvjerenja o stečenom visokom obrazovanju, dodaci diploma i ostali obrazovni sertifikati, za stečenih 300 ECTS, na osnovu kojih je kandidat/kinja upisan/a

na doktorske studije;

- Potvrda da je kandidat/kandidatkinja student/studentkinja doktorskih studija na univerzitetu u inostranstvu;
- Odluka fakulteta/univerziteta o imenovanju mentora/mentorke;
- Opis naučnoistraživačkih kapaciteta ustanove na kojoj je kandidat/kinja upisana (infrastruktura, oprema, resursi dostupni doktorandu/doktorantkinji), uz popis relevantnih naučnoistraživačkih projekata i ključne opreme kojom ustanova raspolaže;
- Dokaz o saradnji sa licenciranom naučnoistraživačkom ustanovom u Crnoj Gori – dopis ustanove potpisan i pečatiran od strane ovlašćenog lica;
- Kopija biometrijske lične karte/uvjerenje o državljanstvu i potvrda o prebivalištu.

1.8 Mehanizmi valorizacije znanja i doprinosa Crnoj Gori

Stipendista/stipendistkinja je **obavezan/na** da tokom trajanja projekta aktivno doprinese jačanju crnogorskog naučnoistraživačkog sistema kroz objavu najmanje jednog naučnog rada u koautorstvu sa istraživačem/icom iz Crne Gore u indeksiranim časopisima (SCI, SCIE, SSCI, A&HCI), ili dostavljanje dokaza o prihvatanju rada, kao i kroz ostvarivanje najmanje četiri od sljedećih rezultata koji potvrđuju veći stepen integracije u crnogorsku naučnoistraživačku zajednicu i prenos stečenog znanja i iskustva:

- jedno javno predavanje u Crnoj Gori, odnosno organizacija ili suorganizacija tematskih okruglih stolova i naučnih panela u Crnoj Gori, uz uključivanje domaćih i inostranih eksperata, čime se doprinosi međunarodnoj promociji crnogorske nauke;
- jedna radionica ili mentorska aktivnost za studente/istraživače u Crnoj Gori;
- učešće u najmanje jednoj prijavi projekta sa institucijom iz Crne Gore za Horizon Europe, COST ili druge međunarodne pozive;
- uspostavljanje međunarodnih partnerstava, potpisivanje sporazuma, između institucije u kojoj je stečeno zvanje doktora nauka i licenciranih naučnoistraživačkih ustanova u Crnoj Gori, sa ciljem prijave zajedničkih projekata ili razmjene istraživača;
- uključivanje u nacionalne naučnoistraživačke ili druge projekte.

Realizacija preuzetih obaveza stipendije biće dokumentovana izvještajem stipendiste, uz dokaze i potvrde institucije ili organizacije sa kojom je aktivnost sprovedena. Ministarstvo vrši provjeru ispunjenja obaveza i valorizaciju doprinosa kroz godišnji i završni izvještaj Programa.

U slučaju neispunjenja ugovornih obaveza, Ministarstvo će zahtijevati povraćaj dodijeljenih sredstava, u skladu sa ugovornim odredbama.

1.9 Kriterijumi za ocjenu prijave

Ocjena prijave projekata doktorskih istraživanja vrši se na osnovu četiri glavna kriterijuma, koji obuhvataju skup jasno definisanih potkriterijuma. Svaki potkriterijum se ocjenjuje na skali od 1 do 5, gdje 1 predstavlja najnižu, a 5 najvišu ocjenu. Evaluatori/evaluatorke su dužni da uz svaku ocjenu dostave kratak, jasan i argumentovan komentar koji obrazlaže dodijeljenu ocjenu.

I. Kompetencije kandidata/kandidatkinje, mentora/mentorke i ustanove

Procjenjuje se akademski uspjeh, motivisanost, dosadašnje istraživačko iskustvo i potencijal kandidata da realizuje planirano istraživanje, kao i kompetencije mentora i istraživački kapacitet ustanove, po osnovu tri potkriterijuma.

1.1 Kompetencije kandidata/kandidatkinje

Procjenjuje se akademski uspjeh, motivisanost, dosadašnje istraživačko iskustvo, publikacije, nagrade i potencijal za samostalan istraživački rad.

1. Kandidat pokazuje izuzetne akademske i istraživačke rezultate, naglašenu motivisanost i visok potencijal za samostalan rad.
2. Kandidat ima vrlo dobre akademske rezultate i istraživačko iskustvo, uz izraženu motivisanost.
3. Kandidat ima zadovoljavajući akademski učinak i osnovni istraživački potencijal.
4. Kandidat ima ograničeno istraživačko iskustvo i slabije definisane ciljeve istraživanja.
5. U dostupnoj dokumentaciji nema dovoljno podataka za procjenu.

1.2. Kompetencije mentora/mentorke

Procjenjuje se naučni doprinos, iskustvo u mentorstvu i projektima, te sposobnost da pruži kvalitetnu podršku doktorandu.

1. Mentor ima izuzetnu naučnu reputaciju, bogato iskustvo u mentorstvu i međunarodnim projektima.
2. Mentor ima vrlo dobar naučni profil i iskustvo u vođenju istraživača i projekata.
3. Mentor ima zadovoljavajuće kompetencije, ali ograničeno iskustvo u mentorstvu doktoranada.
4. Mentor ima ograničeno naučno iskustvo ili slabiju povezanost sa oblašću istraživanja kandidata.
5. Nedovoljno informacija o kompetencijama mentora.

1.3. Kapacitet i istraživačko okruženje ustanove (infrastruktura, oprema, dostupnost resursa)

Procjenjuje se da li ustanova posjeduje odgovarajuće tehničke i infrastrukturne kapacitete za realizaciju projekta, uključujući dostupnost savremene opreme, laboratorija, istraživačkih prostora i drugih relevantnih resursa potrebnih za sprovođenje planiranih aktivnosti.

1. Ustanova raspolaže izuzetno razvijenom infrastrukturom i tehničkim kapacitetima koji u potpunosti podržavaju realizaciju projekta;
2. Ustanova posjeduje adekvatne infrastrukturne i tehničke kapacitete, uz manja ograničenja koja ne utiču značajno na realizaciju projekta;
3. Infrastrukturni i tehnički kapaciteti ustanove su djelimično ograničeni i mogu uticati na efikasnost sprovođenja projekta;
4. Ustanova nema razvijene infrastrukturne i tehničke kapacitete neophodne za realizaciju projekta;
5. U dostupnoj dokumentaciji nije pruženo dovoljno informacija za kvalitetnu procjenu ovog kriterijuma.

II. Naučni kvalitet, originalnost, jasnoća i izvodljivost predloženog istraživanja

Procjenjuje se doprinos predloženog istraživanja za razvoj oblasti nauke kojoj pripada, po osnovu tri potkriterijuma.

2.1 Predstavlja li predloženo istraživanje važan doprinos u oblasti nauke kojoj tema istraživanja pripada?

Da li predloženo istraživanje doprinosi razvoju novih znanja i koliki je potencijal za stvaranje rezultata važnih za buduća istraživanja? Da li predloženo istraživanje pokazuje novi pristup temi istraživanja?

1. Predloženo istraživanje je od ključne važnosti za pripadajuću oblast nauke. Prikazuje istraživački kvalitet i originalnost, sa potencijalom znatnog unapređenja razumijevanja predložene teme;
2. Predloženo istraživanje može se ocijeniti kao relevantno, ali ne predstavlja značajan iskorak unutar pripadajuće oblasti istraživanja;
3. Predloženo istraživanje ima ograničenu važnost u okviru pripadajuće oblasti istraživanja i ne ističe se u odnosu na već postojeća istraživanja na predloženu temu;
4. Predloženo istraživanje nema važnost u okviru pripadajuće oblasti istraživanja i ne ističe se u odnosu na već postojeća istraživanja na predloženu temu; i
5. U dostupnoj dokumentaciji nije pruženo dovoljno informacija za kvalitetnu procjenu ovog kriterijuma.

2.2 Da li su cilj, svrha i očekivani rezultati predloženog istraživanja jasno definisani i obrazloženi?

Procjenjuje se da li su ciljevi, svrha i očekivani rezultati predloženog istraživanja jasno navedeni i dobro obrazloženi. Takođe se procjenjuje koliko je vjerovatno da će predloženi ciljevi i očekivani rezultati biti ostvareni, uzimajući u obzir jasnoću i logiku predloga?

1. Ciljevi, svrha i očekivani rezultati projekta su izuzetno jasno definisani i obrazloženi;
2. Ciljevi, svrha i očekivani rezultati projekta su dobro definisani i obrazloženi u najvećem dijelu, ali samo u jednom segmentu nisu dobro definisani i obrazloženi;
3. Ciljevi, svrha i očekivani rezultati projekta su dobro definisani i obrazloženi u dijelu projektnog predloga, a u više segmenata projektnog predloga nisu dobro definisani i obrazloženi;
4. Ciljevi, svrha i očekivani rezultati projekta nisu dobro definisani i obrazloženi; i
5. U dostupnoj dokumentaciji nije pruženo dovoljno informacija za kvalitetnu procjenu ovog kriterijuma.

2.3 Izvodljivost predloženog istraživanja

Procjenjuje se je li predloženo istraživanje izvodljivo u smislu predloženih istraživačkih metoda, plana rada i može li se ostvariti u predloženom vremenskom periodu.

1. Predloženo istraživanje je izvodljivo u potpunosti;
2. Predloženo istraživanje je izvodljivo, ali postoji segment predloženog istraživanja čija je izvodljivost upitna;
3. Dio predloženog istraživanja je izvodljiv, dok je u više segmenata izvodljivost upitna;
4. Predloženo istraživanje nije izvodljivo;
5. U dostupnoj dokumentaciji nije pruženo dovoljno informacija za kvalitetnu procjenu ovog kriterijuma.

III. Doprinos Crnoj Gori i plan transfera znanja

Procjenjuje se potencijal predloženog istraživanja da doprinese naučnom, društvenom i ekonomskom razvoju Crne Gore, kao i kvalitet i izvodljivost planiranih aktivnosti prenosa znanja, umrežavanja i saradnje.

3.1. Relevantnost rezultata za Crnu Goru

Procjenjuje se u kojoj mjeri se rezultati predloženog istraživanja mogu primijeniti u crnogorskom kontekstu, doprinijeti razvoju javnih politika, unapređenju institucionalnih kapaciteta, inovacijama, društvu znanja ili rješavanju konkretnih društvenih i ekonomskih izazova.

1. Rezultati istraživanja imaju ključnu i direktnu relevantnost za Crnu Goru, sa jasnim potencijalom za primjenu u javnim politikama, praksi, inovacijama ili strateškom razvoju države;
2. Rezultati su vrlo relevantni, uz vidljiv potencijal primjene, ali bez direktnog uticaja na više sektora ili strateških politika;
3. Rezultati imaju umjerenu relevantnost, sa mogućim, ali ograničenim implikacijama u praksi;
4. Relevantnost za Crnu Goru je slaba, a primjenjivost rezultata u lokalnom kontekstu je minimalna; i
5. Nema dovoljno informacija u dokumentaciji da bi se procijenila relevantnost rezultata.

3.2. Plan transfera znanja

Procjenjuje se jasnoća, kvalitet i realnost predloženih aktivnosti prenosa znanja crnogorskoj naučnoj zajednici i društvu – predavanja, radionice, uključivanje studenata, akademska i profesionalna mentorstva, saradničke publikacije, zajedničke projektne inicijative i drugi oblici diseminacije.

1. Plan transfera znanja je izuzetno jasan, struktuisan i izvodljiv, sa konkretno definisanim aktivnostima koje značajno doprinose domaćoj naučnoistraživačkoj zajednici;
2. Plan je dobro razvijen, sa manjim nedostacima u detaljnosti ili definisanju pojedinih aktivnosti;
3. Plan je djelimično razrađen, ali nedostaje koherentnost ili su planirane aktivnosti ograničenog dometa;
4. Plan je nejasan ili neadekvatno definisan, sa slabim potencijalom za stvarni transfer znanja; i
5. U dokumentaciji nijesu dati podaci na osnovu kojih je moguće procijeniti kvalitet plana.

IV. Finansijski plan predloženog istraživanja

Procjenjuje se da li je finansijski plan projekta jasan, realan i u skladu sa ciljevima, planiranim aktivnostima i očekivanim rezultatima. Posebna pažnja posvećuje se opravdanosti budžetskih stavki i adekvatnosti raspodjele sredstava u odnosu na planirane zadatke.

4.1. Jasnoća i realnost finansijskog plana

Procjenjuje se da li je finansijski plan strukturisan i opravdan, da li su iznosi realno procijenjeni i da li odgovaraju obimu predviđenih aktivnosti i trajanju projekta.

1. Finansijski plan je u potpunosti jasan, opravdan i realan; svi troškovi su jasno obrazloženi i proporcionalni planiranim aktivnostima;
2. Finansijski plan je uglavnom jasan i realan, uz manja odstupanja u obrazloženju pojedinih troškova;
3. Finansijski plan je djelimično jasan i realan; postoje nedovoljno obrazloženi ili neusklađeni segmenti;

4. Finansijski plan je nejasan i nerealan; troškovi nijesu opravdani niti povezani sa planiranim aktivnostima;
5. U dostupnoj dokumentaciji nije pruženo dovoljno informacija za kvalitetnu procjenu ovog potkriterijuma.

4.2. Usklađenost troškova sa ciljevima, aktivnostima i rezultatima projekta

Procjenjuje se da li predložena struktura troškova podržava ostvarenje ciljeva projekta, odnosno da li su sredstva adekvatno raspoređena po fazama, aktivnostima i očekivanim ishodima.

1. Troškovi su u potpunosti usklađeni sa ciljevima, aktivnostima i očekivanim rezultatima projekta, raspodjela sredstava je optimalna;
2. Troškovi su uglavnom usklađeni sa ciljevima i aktivnostima, uz manja odstupanja u pojedinim budžetskim linijama;
3. Postoji djelimična usklađenost troškova sa ciljevima i aktivnostima, pojedine stavke nijesu jasno povezane sa očekivanim rezultatima;
4. Troškovi nijesu usklađeni sa ciljevima, aktivnostima i rezultatima projekta, što dovodi u pitanje efikasnost budžetskog plana;
5. U dostupnoj dokumentaciji nije pruženo dovoljno informacija za kvalitetnu procjenu ovog potkriterijuma.

Evaluacija prijave vrši se na propisanom Obrascu za ocjenu prijave.

1.10 Proces izbora evaluatora/evaluatorke

Za potrebe realizacije Programa, odnosno pratećeg Konkursa, Ministarstvo će raspisati međunarodni *Poziv za iskazivanje interesovanja za evaluatore/evaluatorke prijava na Konkurs za dodjelu stipendija izvrsnosti za doktorska istraživanja u inostranstvu*.

Ukoliko na Listi nema nezavisnog eksperta za oblast nauka na koju se odnosi program, odnosno projekat ili ako nezavisni ekspert sa Liste nije dostupan, Ministarstvo može pozvati nezavisne eksperte koji se nalaze na javno objavljenim listama nezavisnih eksperata Okvirnog programa Evropske unije za istraživanja i inovacije ili listama nezavisnih eksperata država sa kojima Crna Gora ima uspostavljenu bilateralnu naučno-tehnološku saradnju.

Uslovi za izbor evaluatora/evaluatorke su:

1. VIII nivo kvalifikacije obrazovanja, odnosno stepen doktora nauka;
2. najmanje dvije godine profesionalnog naučnoistraživačkog iskustva, računajući od dana sticanja naučnog zvanja doktor nauka, u oblasti nauke za koju se prijavljuje;
3. najmanje tri objavljene naučne publikacije u časopisima koji su indeksirani u bazama Web of Science Core Collection (WoSCC) ili Scopus, a koje su od značaja za oblast nauke za koju se prijavljuje;
4. aktivno znanje pisanog i govornog engleskog jezika, najmanje C1 nivo prema CEFR Global Scale - Zajednički evropski referentni okvir za jezike;
5. iskustvo u učešću na najmanje dva istraživačka projekta, od kojih najmanje jedan treba da bude međunarodni projekat finansiran od strane Evropske unije ili drugih međunarodnih izvora;
6. iskustvo u ocjenjivanju naučnoistraživačkih programa i/ili projekata ili iskustvo kao recenzent naučnih publikacija koje su od značaja za oblast nauke za koju se prijavljuje.

Naučnoistraživačko iskustvo iz tačke 2 Uslova za izbor evaluatora/evaluatorke podrazumijeva rad na univerzitetu, istraživačkom institutu ili srodnoj instituciji, učešće na nacionalnim ili međunarodnim projektima, kao i objavljivanje naučnih radova koji su od značaja za oblast nauke za koju se prijavljuje.

Ministarstvo će dostaviti nezavisnim ekspertima pozivno pismo, obrazac za ocjenjivanje, sažetak projekta i Kodeks ponašanja.

Prije postupka ocjenjivanja prijave, evaluator/evaluatorka na jedinstvenom obrascu dostavlja Ministarstvu Izjavu o nepostojanju sukoba interesa i saglasnost da bude imenovan/a za ocjenjivanje konkretnog projekta.

Sukob interesa postoji u slučaju kad je:

- Evaluator/evaluatorka, odnosno njegov/njen bračni ili vanbračni supružnik, partner/partnerka u zajednici života lica istog pola, srodnik/srodnica po krvi u pravoj liniji ili pobočnoj liniji zaključno sa drugim stepenom srodstva, usvojilac ili usvojenik i lice sa kojim živi u istom domaćinstvu, doktorant/doktorantkinja, njegov mentor/mentorka ili član/članica istraživačkog tima, ili zaposleni/zaposlena u ustanovi domaćinu koja je podnijela prijavu projekta;
- Evaluator/evaluatorka u posljednje tri godine ostvario/la saradnju u naučne ili profesionalne svrhe sa doktorandom/doktorantkinjom koji/a je podnio/podnijela prijavu projekta, njegovim/njenom mentorom/mentorkom ili članom/članicom istraživačkog tima, kao i sa ustanovom domaćinom koja je podnijela prijavu projekta.

1.11 Postupak ocjene prijava

Administrativnu provjeru pristiglih prijava na Konkurs vrši Ministarstvo.

Nakon administrativne provjere, sve prijave koje su ispunile uslove utvrđene ovim programom, odnosno Konkursom, biće upućene na evaluaciju od strane evaluatora/evaluatorki iz njihove oblasti ekspertize.

Prijavu individualno ocjenjuju tri evaluatora/evaluatorke na posebnom obrascu.

Evaluatori/evaluatorke ocjenjuju pojedinačne potkriterijume koji sačinjavaju svaki kriterijum za ocjenu, a svaki potkriterijum ocjenjuju na skali od pet brojeva – od 1 do 5. Ocjena za svaki kriterijum izračunava se kao srednja vrijednost ocjena pojedinačnih potkriterijuma. Ocjene evaluatora/evaluatorki za svaki kriterijum za ocjenu su jednako vrijedne, pa se stoga računa srednja vrijednost. Od evaluatora/evaluatorki se zahtijeva da uz svaku ocjenu dodaju i komentar u obliku koji će svojom formulacijom podnosiocima prijave dati jasnu povratnu informaciju.

Konačna ocjena (**K**) formira se na osnovu sljedeće formule:

$$K = 0,30I + 0,30II + 0,30III + 0,10IV$$

gdje su I, II, III i IV ocjene od strane tri evaluatora/evaluatorke za odgovarajući kriterijum, te je K konačna ocjena prijave projekta. Konačna ocjena obračunava se zaokruživanjem na dvije decimale. Da bi prijava projekta bila sufinansirana **mora imati konačnu ocjenu (K) najmanje 4,00**.

Sve projektne prijave čija je konačna ocjena najmanje 4, smatraće se pozitivno ocijenjenim prijavama, a prosječna ocjena eksperata za svaki pojedinačni kriterijum ne smije biti ispod 3,00, dok će se za finansiranje prihvatiti prijave u skladu sa rang listom i raspoloživim budžetom Programa/Konkursa.

Ako dvije ili više projektnih prijava budu ocijenjene istim brojem bodova, prednost će imati projektna prijava koja je ocijenjena većim brojem bodova po pojedinačnim kriterijumima, i to prema redosljedu kojim su kriterijumi navedeni u u odjeljku 1.9 ovog Programa.

Ministarstvo će na svojoj internet stranici objaviti dobitnike/dobitnice stipendija za doktorska istraživanja u inostranstvu

1.12 Rokovi za realizaciju stipendije

Rokovi za realizaciju projekta doktorskog istraživanja u inostranstvu za koji su ostvarena bespovratna sredstva u vidu stipendije izvrsnosti za doktorska istraživanja, kao i za odbranu doktorske disertacije, biće utvrđeni ugovorom o dodjeli stipendija izvrsnosti za doktorska istraživanja za svakog/u dobitnika/dobitnicu stipendije ponaosob.

1.13 Način i rok za dostavljanje prijava

Način i rok za dostavljanje prijava za stipendije za doktorska istraživanja biće utvrđen u Konkursu za dodjelu stipendija izvrsnosti za doktorska istraživanja u inostranstvu.

Konkurs će biti otvoren najmanje 21 dan.

1.14 Proces ugovaranja

Nakon kompletiranja rang liste, Ministarstvo će pripremiti ugovore o dodjeli stipendija za sve kandidate/kandidatkinje koji/e su odabrani/e za finansiranje, u skladu sa redosljedom sa rang liste i raspoloživim budžetom Konkursa.

Ugovorne strane će biti Ministarstvo i Stipendista/Stipendistkinja, a ugovorom će se utvrditi njihova međusobna prava i obaveze, dok odobrena prijava projekta doktorskog istraživanja i finansijski plan projekta čine sastavni dio ugovora. Nakon potpisivanja ugovora, Ministarstvo donosi Rješenje o isplati sredstava za prvu istraživačku godinu.

II IMPLEMENTACIJA I MONITORING REALIZACIJE STIPENDIJA

Stipendista/Stipendistkinja dostavlja **Godišnji izvještaj o realizaciji stipendije izvrsnosti za doktorska istraživanja sa Finansijskim izvještajem**, koji uključuje i Plan rada za narednu godinu, a koji priprema u saradnji sa mentorom/mentorkom.

Izvještaj se dostavlja Ministarstvu na definisanom Obrascu.

Ministarstvo imenuje evaluatora/evaluatorku za ocjenu Godišnjeg izvještaja o realizaciji stipendije izvrsnosti za doktorska istraživanja sa Finansijskim izvještajem, koji vrši ocjenu istog na zadatom Obrascu. Ukoliko je Izvještaj ocijenjen pozitivno, odnosno sa 4 ili više poena od ukupnih 5 poena, Ministarstvo donosi Rješenje o prihvatanju Izvještaja i odobrenju finansiranja naredne istraživačke godine.

Po završetku stipendije izvrsnosti za doktorska istraživanja, Stipendista/Stipendistkinja dostavlja Ministarstvu **Završni izvještaj o realizaciji stipendije izvrsnosti za doktorska istraživanja sa Finansijskim izvještajem**, na propisanom Obrascu..

Ministarstvo imenuje evaluatora/evaluatorku za ocjenu Završnog izvještaja o realizaciji stipendije izvrsnosti za doktorska istraživanja sa Finansijskim izvještajem, koji vrši ocjenu istog na propisanom Obrascu. Ukoliko je Izvještaj ocijenjen pozitivno, odnosno sa 4 ili više poena od ukupnih 5 poena, Ministarstvo donosi Rješenje o prihvatanju Završnog izvještaja i uspješno realizovanoj stipendiji.

Ministarstvo vrši i monitoring realizacije projekta doktorskih istraživanja za koji je ostvarena stipendija, koji se odnosi na provjeru stepena realizacije aktivnosti utvrđenih u prihvaćenoj prijavi projekta doktorskih istraživanja, provjeru realizacije Finansijskog plana, kao i diseminacije rezultata i promocije dodijeljenih stipendija.

III NAČIN IZVJEŠTAVANJA I EVALUACIJA PROGRAMA

Ministarstvo će na godišnjem nivou pripremati izvještaj o realizaciji Programa stipendija izvrsnosti za doktorska istraživanja, koji će činiti sastavni dio godišnjeg Izvještaja o radu Ministarstva, koje usvaja Vlada Crne Gore.

Nakon završetka realizacije Programa, Ministarstvo će realizovati eksternu evaluaciju Programa, a finansijska sredstva za potrebe evaluacije biće obezbijedena iz nacionalnog budžeta i biće blagovremeno planirana u budžetu za godinu u kojoj bude prispjela obaveza iste.

Nakon završetka Programa, Ministarstvo će sprovesti eksternu evaluaciju efekata Programa u pogledu povećanja internacionalne mobilnosti crnogorskih istraživača; broja publikacija i međunarodnih saradnji i uspostavljenih partnerstava i prenesenog znanja u Crnu Goru.

**Ministarstvo
prosvjete, nauke
i inovacija**